

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΔΛΠ/ΔΠΧΠ

*Άρθρο των Ιωάννη Μάνδαλη και Ανδρέα Κωνσταντίνου Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών
BDO Πρότυπος Ελληνική Ελεγκτική ΑΕ*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι σύνηθες στον εμπορικό χώρο τόσο κατά την πραγματοποίηση χονδρικών όσο και λιανικών πωλήσεων, οι οικονομικές μονάδες να διαθέτουν στην αγορά αγαθά που καλύπτονται από εγγύηση ορισμένου χρόνου, υπό την έννοια ότι η πωλήτρια εταιρεία αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιδιορθώσει ή να αντικαταστήσει τα αγαθά, που θα παρουσιάσουν κατασκευαστικά ελαττώματα εντός του καλυπτόμενου χρονικού διαστήματος.

Οι λογιστικοί κανόνες που προδιαγράφονται από το ΔΛΠ 37 «Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενες απαιτήσεις», θέτουν τις προϋποθέσεις με βάση τις οποίες αναγνωρίζεται στις οικονομικές καταστάσεις η υποχρέωση της επιδιόρθωσης / αντικατάστασης των ελαττωματικών αγαθών, ικανοποιώντας παράλληλα τη βασική αρχή του συσχετισμού της ωφέλειας από την πώληση των ειδών υπό εγγύηση, με το κόστος της εγγύησης αυτής.

Στο παρόν άρθρο δεν επιδιώκεται μία εκτενής ανάλυση του ΔΛΠ 37, αλλά μία στοχευμένη προσέγγιση των προβλέψεων του κόστους των χορηγούμενων εγγυήσεων, καθώς και η παρουσίαση τρόπων υπολογισμού, υπό το πρίσμα ορισμένων λογικών παραδοχών.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Οι προβλέψεις είναι στην ουσία υποχρεώσεις που υφίστανται κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, αλλά τόσο ο χρόνος εκπλήρωσης τους, όσο και το ύψος της αξίας τους δεν είναι εφικτό να προσδιοριστούν με απόλυτη ακρίβεια. Αυτή η αδυναμία του ακριβούς υπολογισμού αλλά και της αβεβαιότητας του χρόνου διακανονισμού της υποχρέωσης, είναι και η ουσιώδης διαφορά μεταξύ των προβλέψεων και των δουλευμένων υποχρεώσεων σύμφωνα με τα ΔΛΠ. Αναφέρουμε ότι σε αντιδιαστολή με τις προβλέψεις, δουλευμένες υποχρεώσεις, είναι αυτές οι οποίες αν και δεν έχουν τιμολογηθεί, διακανονιστεί, ή τυπικά συμφωνηθεί μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού, η εκτίμηση του χρόνου διακανονισμού τους καθώς και του ύψους τους δεν εμπεριέχει ουσιαστική αβεβαιότητα.

Οι υποχρεώσεις διακρίνονται ανάλογα με τον τρόπο δημιουργίας τους, σε τεκμαιρόμενες και νομικές.

Τεκμαιρόμενη υποχρέωση, είναι αυτή που δημιουργεί την προσδοκία εκπλήρωσης της, από τον υπόχρεο. Για παράδειγμα ο αγοραστής αγαθών που καλύπτονται από εγγύηση έχει την προσδοκία της επιδιόρθωσης ή ακόμη και της πλήρους αντικατάστασης του αγαθού που θα παρουσιάσει ελάττωμα. Αυτή η προσδοκία του αγοραστή, τεκμαίρεται βάσει της υιοθετημένης πρακτικής της πωλήτριας επιχείρησης, να αποκαθιστά τα κατασκευαστικά ελαττώματα, που θα παρουσιαστούν στα πωληθέντα αγαθά. Αυτή η πρακτική γνωστοποιείται στον αγοραστή με διάφορους τρόπους, όπως η διαφήμιση, η εμφανής αναγραφή στους χώρους πώλησης, η ξεκάθαρη δήλωση του πωλητή κατά τη στιγμή της πώλησης κλπ.

Η νομική υποχρέωση είναι αυτή που απορρέει από όρους συμβολαίων ή από νομοθετικές ρυθμίσεις.

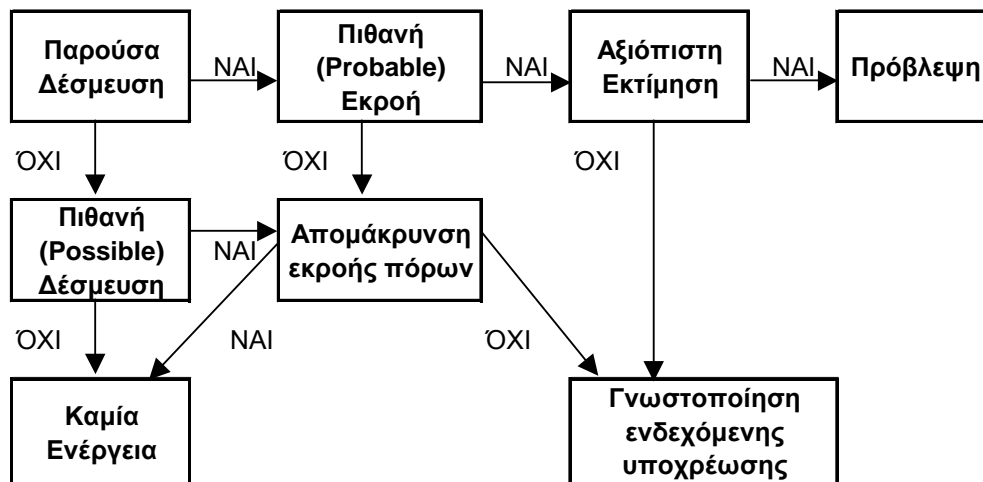
Η λογιστικοποίηση των προβλέψεων από την οικονομική μονάδα διενεργείται στην περίπτωση εκείνη, που πληρούνται σωρευτικά τα τρία ακόλουθα βασικά κριτήρια:

1. Οι προβλέψεις θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν υποχρεώσεις που υφίστανται κατά την ημερομηνία του ισολογισμού οι οποίες πηγάζουν από γεγονότα του παρελθόντος (**ύπαρξη παρούσας δέσμευσης**)
2. Η ύπαρξη εύλογης πιθανότητας πραγματοποίησης (επιβεβαίωσης) των προβλέψεων, μέσω της εκροής οικονομικών πόρων (**εύλογη πιθανότητα διακανονισμού της υποχρέωσης**) να είναι μεγαλύτερη της πιθανότητας ανατροπής της.
3. Το ποσό της υποχρέωσης να μπορεί να μετρηθεί με αξιόπιστο τρόπο (**αξιόπιστη μέτρηση της υποχρέωσης**)

Γενικά, όλες οι προβλέψεις είναι ενδεχόμενες, γιατί είναι αβέβαιες στο χρόνο ή στο ποσό. Όμως, στο ΔΛΠ 37, ειδικά ο όρος «ενδεχόμενος» χρησιμοποιείται για υποχρεώσεις και απαιτήσεις που δεν καταχωρούνται, γιατί η ύπαρξή τους θα επιβεβαιωθεί μόνο από την πραγματοποίηση ή μη ενός ή περισσότερων αβέβαιων μελλοντικών γεγονότων τα οποία δεν ελέγχονται καθ' ολοκληρίαν από την επιχείρηση [ΔΛΠ 37.12]. Επιπροσθέτως, ο όρος «ενδεχόμενη υποχρέωση» χρησιμοποιείται για υποχρεώσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια καταχώρησης [ΔΛΠ 37.13β] γιατί εμπίπτουν στις δύο παρακάτω περιπτώσεις:

- (i) πιθανή δέσμευση, καθώς δεν έχει ακόμα επιβεβαιωθεί αν η επιχείρηση έχει μία παρούσα δέσμευση, που θα οδηγούσε σε μία εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη ή
- (ii) παρούσα δέσμευση που δεν πληροί και τα τρία κριτήρια της καταχώρησης (γιατί, είτε δεν είναι πιθανό ότι μία εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη θα απαιτηθεί για διακανονισμό της δέσμευσης, είτε μία επαρκώς αξιόπιστη εκτίμηση του ποσού της δέσμευσης δεν μπορεί να γίνει).

Συνοπτικά, η ανωτέρω αναφορά για απόφαση καταχώρισης πρόβλεψης ή αναγνώρισης και γνωστοποίησης ενδεχόμενης υποχρέωσης, παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Εξετάζοντας αν πληρούνται τα τρία προαναφερθέντα κριτήρια, ειδικότερα για τις οικονομικές μονάδες που έχουν την πολιτική να προσφέρουν εγγυήσεις για τα αγαθά τους, συμπεραίνουμε τα εξής:

1. **Υπαρξη υποχρέωσης:** Είναι σαφές, ότι για να αναγνωριστεί η πρόβλεψη κατά την ημερομηνία του ισολογισμού θα πρέπει να υπάρχει υποχρέωση για επιδιόρθωση ή αντικατάσταση του αγαθού, μέσα σε ορισμένο χρονικό διάστημα, που αρχίζει από την πώλησή του (ή σε άλλες περιπτώσεις το χρονικό αυτό διάστημα της εγγύησης ξεκινά από την εγκατάσταση και εύρυθμη λειτουργία του αγαθού). Η υποχρέωση αυτή γεννήθηκε από παρελθοντικό γεγονός, που είναι η πώληση του αγαθού. Για παράδειγμα αν μια εταιρεία πωλεί ηλεκτρονικούς υπολογιστές για τους οποίους έχει την πολιτική να προσφέρει εγγύηση ορισμένου χρόνου, δημιουργείται τη στιγμή της πώλησής τους η τεκμαιρόμενη υποχρέωση αποκατάστασης μελλοντικών ελαττωμάτων, γιατί εκείνη τη στιγμή γεννάται και η προσδοκία του αγοραστή για απολαβή των ωφελειών της εγγύησης σε περίπτωση βλάβης.
2. **Εύλογη πιθανότητα διακανονισμού της υποχρέωσης:** Η πιθανότητα διακανονισμού της υποχρέωσης που απορρέει από τα υπό εγγύηση πωλούμενα αγαθά, πρέπει να εκτιμηθεί με βάση το σύνολο των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται με την πώληση των αγαθών αυτών και όχι των επί μέρους υποχρεώσεων για κάθε ένα αγαθό ξεχωριστά [ΔΛΠ 37.24]. Έτσι, χρησιμοποιώντας πάλι το παράδειγμα της οικονομικής μονάδας που πωλεί ηλεκτρονικούς υπολογιστές, ενδεχομένως να υπάρχει η εκτίμηση ότι η πιθανότητα βλάβης και η ανάγκη επιδιόρθωσης για κάθε έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή ξεχωριστά είναι μικρή, αλλά, αντιθέτως, για το σύνολο των ηλεκτρονικών υπολογιστών ενδεχομένως να είναι τέτοια που να επιτάσσει τη διενέργεια πρόβλεψης, αν πληρούνται σωρευτικά και τα άλλα δύο κριτήρια.
3. **Αξιόπιστη μέτρηση της υποχρέωσης:** Συνήθως οι οικονομικές μονάδες είναι σε θέση να προσδιορίσουν μέσω αξιόπιστων εκτιμήσεων και βασιζόμενες σε

ιστορικά και στατιστικά στοιχεία, τις οικονομικές εκροές που συνεπάγεται η παροχή κάλυψης εγγυήσεων. Στην αντίθετη περίπτωση πλήρους αδυναμίας αξιόπιστου προσδιορισμού του ύψους της πρόβλεψης, δεν καταχωρείται λογιστική εγγραφή στα βιβλία της οικονομικής μονάδας αλλά γνωστοποιείται μία ενδεχόμενη υποχρέωση, στις επεξηγηματικές σημειώσεις / προσάρτημα.

Κατόπιν των ανωτέρω προκύπτει η αναγκαιότητα δημιουργίας πρόβλεψης, διότι υπάρχει η υποχρέωση της αποκατάστασης βλαβών από τον πωλητή, αλλά τόσο το ακριβές κόστος αυτής της αποκατάστασης, όσο και ο χρόνος που θα επισυμβεί η βλάβη δεν μπορούν να προσδιοριστούν με ακρίβεια.

ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

Οι προβλέψεις εγγυήσεων αναφέρονται σε ένα πλήθος γεγονότων (π.χ. πωλήσεων ηλεκτρονικών υπολογιστών). Σε αυτή τη περίπτωση, η επιμέτρηση – ο προσδιορισμός της αξίας δηλαδή – της πρόβλεψης γίνεται σύμφωνα με την σταθμισμένη πιθανότητα της προσδοκώμενης αξίας (probability-weighted expected value) [ΔΛΠ 37.39]. Το υπόβαθρο αυτής της προσέγγισης, προϋποθέτει ότι η οικονομική μονάδα μπορεί να προσδιορίσει, βασιζόμενη σε ιστορικά στοιχεία, προερχόμενα από τη λειτουργική της δραστηριότητα, το κόστος αποκατάστασης των βλαβών καθώς και την πιθανότητα να προκληθούν τέτοιες βλάβες. Για να γίνει αντιληπτός ο τρόπος προσδιορισμού του προβλεπόμενου ύψους του κόστους των εγγυήσεων, δίδονται αριθμητικά παραδείγματα σε επόμενη παράγραφο.

Το κόστος των εγγυήσεων συνθέτουν κυρίως αμοιβές και έξοδα εξειδικευμένου μισθοδοτούμενου τεχνικού προσωπικού, κόστος ανταλλακτικών ή εφεδρικών αγαθών που αντικαθιστούν τα ελαττωματικά, και αμοιβές τρίτων συνεργατών που αναλαμβάνουν την επιδιόρθωση των ελαττωματικών εκ μέρους της οικονομικής μονάδας. Το κόστος που τιμολογείται ή καταβάλλεται εντός της λογιστικής περιόδου είναι το λεγόμενο πραγματοποιημένο κόστος, ενώ το κόστος που η εταιρεία έχει αναλάβει να καλύψει στο μέλλον μέσω των χορηγούμενων εγγυήσεων είναι το μελλοντικό κόστος. Το μελλοντικό κόστος είναι αυτό που υπό τις τρεις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, δημιουργεί και την αναγκαιότητα διενέργειας πρόβλεψης. Τόσο το πραγματοποιημένο, όσο και το μελλοντικό κόστος εγγυήσεων, αποτελούν στοιχεία του κόστους πωληθέντων της περιόδου που πραγματοποιήθηκαν οι πωλήσεις των υπό εγγύηση αγαθών.

Στο σημείο αυτό, είναι σκόπιμο να αναφέρουμε ότι η οικονομική μονάδα για να μπορέσει να εκτιμήσει το μελλοντικό κόστος εγγυήσεων, θα πρέπει, πρωτίστως, να είναι σε θέση να παρακολουθήσει το πραγματοποιημένο κόστος, και μάλιστα κατά κατηγορία ειδών με παρεμφερές κόστος επιδιόρθωσης, δεδομένου ότι οι διαφοροποιήσεις του κόστους μπορεί να είναι σημαντικές. Πολύ διαφορετικό για παράδειγμα είναι το κόστος της αποκατάστασης βλάβης ενός εκτυπωτή συγκρινόμενο με το αντίστοιχο κόστος μιας αυτόματης ταμειολογιστικής μηχανής (ΑΤΜ). Η δυνατότητα ιδιαίτερης παρακολούθησης από την οικονομική μονάδα του πραγματοποιημένου κόστους εγγυήσεων ανά κατηγορία ειδών με παρεμφερές κόστος επιδιόρθωσης βλαβών, βοηθά στον ακριβέστερο προσδιορισμό της σχετικής πρόβλεψης όπως θα δούμε παρακάτω.

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ- ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

Το ΔΛΠ 37, αναφέρει το εξής παράδειγμα:

«Μία επιχείρηση πωλεί εμπορεύματα με μια εγγύηση, σύμφωνα με την οποία οι πελάτες καλύπτονται για το κόστος επισκευών των κατασκευαστικών ελαττωμάτων, που εμφανίζονται μέσα στους πρώτους έξι μήνες από την αγορά.

Αν μικρότερα ελαττώματα αποκαλυφθούν σε όλα τα πωληθέντα προϊόντα, το κόστος επισκευής θα ανέλθει σε 1 εκατομμύριο. Αν μεγαλύτερα ελαττώματα αποκαλυφθούν σε όλα τα πωληθέντα προϊόντα, το κόστος επισκευής θα ανέλθει σε 4 εκατομμύρια. Η εμπειρία του παρελθόντος της επιχείρησης και οι μελλοντικές προσδοκίες δείχνουν ότι για το ερχόμενο έτος, 75 % των πωληθέντων εμπορευμάτων δε θα έχουν ελαττώματα, 20 % των πωληθέντων εμπορευμάτων θα έχουν μικρά ελαττώματα και 5 % των πωληθέντων εμπορευμάτων θα έχουν μεγαλύτερα ελαττώματα. Σύμφωνα με το ΔΛΠ 37.24, μία επιχείρηση προσδιορίζει την πιθανότητα μιας εκροής για τις δεσμεύσεις της εν λόγω εγγύησης ως ένα σύνολο. Η προσδοκώμενη αξία του κόστους των επισκευών είναι: $75 \% \times 0 + 20 \% \times 1.000.000 + 5 \% \times 4.000.000 = 400.000$ »

Το παραπάνω παράδειγμα στοχεύοντας στην εδραίωση της θεωρητικής βάσης του λογιστικού προτύπου είναι απλό και κατανοητό.

Το ακόλουθο παράδειγμα στοχεύει σε έναν πρακτικό υπολογισμό των προβλέψεων για εγγυήσεις, όταν δεν είναι εύκολο να αποδοθούν πιθανότητες σε κάθε ενδεχόμενη κατάσταση:

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2

Έστω πάλι ότι μία επιχείρηση έχει την πολιτική να πωλεί μια κατηγορία αγαθών π.χ. φορητούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές με εγγύηση, σύμφωνα με την οποία οι πελάτες καλύπτονται για το κόστος επισκευών των κατασκευαστικών ελαττωμάτων, που εμφανίζονται μέσα στους πρώτους δώδεκα μήνες από την αγορά.

Το κριτήριο για την ομαδοποίηση των φορητών ηλεκτρονικών υπολογιστών σε μία επιμέρους ενιαία κατηγορία αγαθών, θα πρέπει να είναι το παρεμφερές κόστος επισκευής. Αυτό σημαίνει ότι για τους διάφορους τύπους φορητών ηλεκτρονικών υπολογιστών, το κόστος των ανταλλακτικών και των εργασιών εξειδικευμένου τεχνικού προσωπικού που απασχολείται για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων δεν διαφοροποιείται σημαντικά.

Θεωρούμε επίσης ως δεδομένο, ότι η οικονομική μονάδα είναι σε θέση να παρακολουθεί ιδιαίτερα το πραγματοποιημένο κόστος επιδιόρθωσης, που αφορά την κατηγορία των φορητών υπολογιστών.

Υποθέτουμε ότι η εταιρεία είχε λογίσει σε προηγούμενες χρήσεις και μέχρι την 31.12.2006 πρόβλεψη του κόστους των μελλοντικών επιδιορθώσεων των αγαθών αυτών, που επιβάρυνε τα αποτελέσματα και την καθαρή θέση, ύψους € 162 και ζητούμενο είναι να υπολογιστεί και να λογιστικοποιηθεί η απαιτούμενη πρόβλεψη που θα πρέπει να απεικονιστεί στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσεως που λήγει την 31.12.2007 (Σημειώνουμε ότι οι αξίες σε € του παραδείγματος είναι ενδεικτικές).

Βήμα πρώτο:

Για είναι δυνατός ο υπολογισμός της πρόβλεψης, πρέπει να συνταχθεί ο παρακάτω πίνακας:

Μήνας και έτος	Μήνες εγγύησης που υπολείπονται (B1 : εντός της χρήσης 2007 και B2: εντός της χρήσεως 2008)	Μονάδες πωληθέντων	Στάθμιση Μήνες εγγύησης που απομένουν/ διάρκεια συνολικής εγγύησης σε μήνες (12 μήνες)	Σταθμισμένες μονάδες πωληθέντων
	B1		Γ1	
A1				
Οι πωλήσεις των μηνών αυτών εμπεριέχουν υποχρέωση εγγύησης που εκτείνεται και εντός της χρήσεως 2007				
Δεκέμβριος 2006	12	500	100,00%	500,00
Νοέμβριος 2006	11	450	91,67%	412,50
Οκτώβριος 2006	10	800	83,33%	666,67
Σεπτέμβριος 2006	9	450	75,00%	337,50
Αύγουστος 2006	8	800	66,67%	533,33
Ιούλιος 2006	7	700	58,33%	408,33
Ιούνιος 2006	6	500	50,00%	250,00
Μάιος 2006	5	450	41,67%	187,50
Απρίλιος 2006	4	800	33,33%	266,67
Μάρτιος 2006	3	500	25,00%	125,00
Φεβρουάριος 2006	2	600	16,67%	100,00
Ιανουάριος 2006	1	700	8,33%	58,33
Σύνολο		7 250		3 845,83
A2				
Οι πωλήσεις των μηνών αυτών εμπεριέχουν υποχρέωση εγγύησης που εκτείνεται και μετά την 31/12/2007. Η υποχρέωση αυτή θα πρέπει να απεικονιστεί στις οικονομικές καταστάσεις της 31/12/2007				
	B2	Γ2	$\Delta 2 = B2 / 12$	$E2 = \Gamma 2 \times \Delta 2$
Δεκέμβριος 2007	12	800	100,00%	800,00
Νοέμβριος 2007	11	500	91,67%	458,33
Οκτώβριος 2007	10	600	83,33%	500,00
Σεπτέμβριος 2007	9	800	75,00%	600,00
Αύγουστος 2007	8	600	66,67%	400,00
Ιούλιος 2007	7	500	58,33%	291,67
Ιούνιος 2007	6	500	50,00%	250,00
Μάιος 2007	5	450	41,67%	187,50
Απρίλιος 2007	4	800	33,33%	266,67
Μάρτιος 2007	3	500	25,00%	125,00
Φεβρουάριος 2007	2	600	16,67%	100,00
Ιανουάριος 2007	1	700	8,33%	58,33
Σύνολο		7 350		4 037,50

Διευκρινήσεις:

Στήλη A1: Με δεδομένο ότι η προσφερόμενη εγγύηση καλύπτει περίοδο δώδεκα μηνών, παρατίθενται εδώ, οι μήνες που οι διενεργούμενες εντός αυτών πωλήσεις, εμπεριέχουν υποχρέωση εγγύησης που εκτείνεται και εντός της χρήσεως 2007 (τα αγαθά δηλαδή που για παράδειγμα πωλήθηκαν εντός του Αυγούστου 2006, φέρουν εγγύηση 12 μηνών δηλαδή μέχρι τον Αύγουστο του 2007).

Στήλη A2: Παρατίθενται οι μήνες εντός των οποίων διενεργήθηκαν πωλήσεις, που γενούν υποχρέωση εγγύησης για κάλυψη επιδιορθώσεων βλαβών που εκτείνεται και εντός της χρήσεως 2008. Αυτή η υποχρέωση που έχει δημιουργηθεί από τις πωλήσεις κατά τη διάρκεια του 2007, θα πρέπει να απεικονιστεί στις οικονομικές καταστάσεις του έτους που λήγει την 31.12.2007.

Στήλη B1 & B2: Κάνοντας την υπόθεση, ότι η κάλυψη της εγγύησης ξεκινά από την ημερομηνία πώλησης, στη στήλη αυτή παρατίθενται ο αριθμός των μηνών εγγύησης που απομένουν εντός του 2007 (στήλη B1) και εντός του 2008 (στήλη B2) μετά την πώληση, ακολουθώντας τη ροή του χρόνου.

Στήλη Γ1 & Γ2: Η στήλη περιλαμβάνει μονάδες πωληθέντων ανά μήνα. Οι μονάδες αυτές αντικατοπτρίζουν, στην ουσία, ένα οικονομικό μέγεθος που σχετίζεται με τα υπό εγγύηση πωλούμενα αγαθά, και μπορεί να αντιπροσωπεύουν είτε τεμάχια, είτε αξία πωλήσεων είτε κόστος πωληθέντων, στοιχεία που αντλούνται από το βιβλίο αποθήκης. Σε περιβάλλον σχετικά σταθερών τιμών αγοράς των αγαθών ή σταθερού μικτού περιθωρίου κέρδους των πωλούμενων αγαθών, η χρήση ενός εκ των τριών μεγεθών (τεμάχια, αξία πωλήσεων, κόστος πωληθέντων) δεν θα διαφοροποιούσε, ουσιαστικά, από μαθηματικής σκοπιάς το αποτέλεσμα. Αυτή είναι και η υπόθεση στο παρατιθέμενο παράδειγμα.

Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή όταν υπάρχει ουσιαστική διαχρονική διακύμανση της τιμής κτήσης ή του μικτού περιθωρίου κέρδους των πωλούμενων αγαθών, είναι προτιμότερο το επιλεγόμενο οικονομικό μέγεθος να είναι τα τεμάχια που είναι μέγεθος απαλλαγμένο από τις παραπάνω μεταβολές. Τονίζουμε ότι η επιλογή των τεμαχίων ως μονάδα πωληθέντων προϋποθέτει ότι το πραγματοποιημένο κόστος εγγυήσεων παρακολουθείται από την οικονομική μονάδα ανά κατηγορία ειδών με παρεμφερές κόστος επισκευής.

Στήλη Δ1 & Δ2: Η στάθμιση στηρίζεται στη λογική παραδοχή ότι με την πάροδο του χρόνου της εγγύησης, μειώνονται οι πιθανότητες της εταιρείας για κάλυψη των αναγκών επιδιόρθωσης. Έτσι λοιπόν γίνεται η λογική υπόθεση ότι αν απομένει 1 μήνας εγγύησης, μετά την παρέλευση του οποίου, δεν θα υφίσταται η υποχρέωση της πωλήτριας εταιρείας για αποκατάσταση βλάβης, η πιθανότητα πραγματοποίησης του εξόδου είναι μικρότερη από εκείνη που θα υπήρχε αν απέμεναν π.χ. 8 μήνες εγγύησης.

Στήλη E1 & E2: Το γινόμενο της ανωτέρω στάθμισης επί των μηνιαίων μονάδων πωληθέντων, αποδίδει τις σταθμισμένες μονάδες πωληθέντων που θα χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό της πρόβλεψης.

Βήμα δεύτερο:

Συγκεντρώνονται τα πραγματοποιημένα εντός της χρήσεως 2007 έξοδα επισκευών λόγω χορηγούμενων εγγυήσεων ως εξής:

	<u>Αξίες σε €</u>
Μισθοί τεχνικών	65
Ανταλλακτικά	55
Αμοιβές τρίτων	<u>40</u>
Σύνολο εξόδων	<u>160</u>

Βήμα τρίτο:

Η εγγύηση των αγαθών που πουλήθηκαν εντός της χρήσεως 2006, εκτείνεται στη χρήση 2007, δεδομένου ότι η εγγύηση καλύπτει περίοδο 12 μηνών. Οπότε, κάνοντας την παραδοχή ότι τα έξοδα των εγγυήσεων της χρήσεως 2007, καλύπτουν τις βλάβες εκείνων των αγαθών, που πουλήθηκαν την προηγούμενη χρήση, κατά τρόπο που η συμμετοχή των πωλούμενων αγαθών στα πραγματοποιημένα έξοδα επιδιορθώσεων να μειώνεται διαχρονικά, (αυτό επιτυγχάνεται μέσω της στάθμισης), υπολογίζεται το ποσοστό των εξόδων εγγυήσεων προς τις σταθμισμένες μονάδες πωληθέντων της χρήσεως 2006 δηλαδή:

Σύνολο εξόδων χρήσεως 2007: € 160 / σταθμισμένες μονάδες πωληθέντων χρήσεως 2006: 3.845,83 = Ποσοστό Συμμετοχής εξόδων στις μονάδες πωληθέντων 4,16%

Βήμα τέταρτο:

Ακολουθώντας παρόμοια συλλογιστική και με δεδομένο ότι οι πωλήσεις που διενεργήθηκαν εντός του 2007, δημιουργούν υποχρέωση εγγύησης που εκτείνεται μέχρι το τέλος του 2008, κατά τρόπο που η πιθανότητα εμφάνισης βλάβης να μειώνεται διαχρονικά, υπολογίζεται η πρόβλεψη του μελλοντικού κόστους εγγυήσεων ως εξής:

Σταθμισμένες μονάδες πωληθέντων χρήσεως 2007: 4.037,50 X ανωτέρω ποσοστό 4,16% = € 168, που αντικατοπτρίζει την υποχρέωση εγγυήσεων για την κατηγορία των φορητών ηλεκτρονικών υπολογιστών κατά την 31.12.2007.

Λογιστικοποίηση της πρόβλεψης

Η ήδη σχηματισθείσα και μεταφερόμενη εξ' απογραφής πρόβλεψη σύμφωνα με τα δεδομένα είναι € 162. Η απαιτούμενη συνολική πρόβλεψη σύμφωνα με τα ανωτέρω, ανέρχεται σε € 168 οπότε η εταιρεία θα διενεργήσει την 31.12.2007 τις ακόλουθες εγγραφές:

	Χρέωση	Πίστωση
Κόστος πωληθέντων (αποτελέσματα χρήσεως 2007)	6	
Προβλέψεις εγγυήσεων (βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις 31.12.2007)		6

Αιτιολογία: Σχηματισμός πρόσθετης πρόβλεψης εγγυήσεων (€168-€162)

		Χρέωση	Πίστωση
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση		1,5	
	Αναβαλλόμενη φορολογία (αποτελέσματα χρήσεως 2007)		1,5

Αιτιολογία: Λογισμός αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης (φορολογικός συντελεστής 25% X αξία πρόβλεψης € 6 = € 1,5)

Ένας εναλλακτικός λογιστικός χειρισμός θα μπορούσε να ήταν, η μεταφορά τμήματος της προηγούμενης (μέχρι το τέλος της προηγούμενης χρήσης) διενεργηθείσας πρόβλεψης ύψους € 160 αφαιρετικά των διενεργηθέντων εξόδων και η εκ νέου διενέργεια της απαιτούμενης πρόβλεψης (που σε αυτή την περίπτωση θα ανερχόταν σε € 166).

Γίνεται αντιληπτό ότι από τη στιγμή που η οικονομική μονάδα είναι σε θέση να παρακολουθήσει το πραγματοποιημένο κόστος αποκατάστασης βλαβών, ξεχωριστά για κάθε κατηγορία αγαθών, τότε το άθροισμα των προβλέψεων, που υπολογίζεται με τον ανωτέρω τρόπο, για κάθε κατηγορία, θα έχει ως αποτέλεσμα τη συνολική πρόβλεψη για όλα τα καλυπτόμενα από εγγύηση αγαθά.

Δεν είναι σπάνια, όμως, η περίπτωση εκείνη, που η οικονομική μονάδα δεν είναι σε θέση να παρακολουθεί το πραγματοποιημένο κόστος των εγγυήσεων, ανά κατηγορία αγαθών με παρεμφερές κόστος επισκευής, αλλά γνωρίζει το συνολικό κόστος επιδιόρθωσης όλων των καλυπτόμενων από εγγύηση αγαθών. Σε αυτή τη περίπτωση μία πρακτική προσέγγιση θα μπορούσε να είναι η επιλογή του πιο σταθερού, κατά τη διάρκεια του χρόνου, αξιακού δεδομένου, δηλαδή είτε του κόστους πωληθέντων είτε της αξίας των πωλήσεων για να αντικατοπτρίσει τις «μονάδες πωληθέντων» του ανωτέρω παραδείγματος. Η επιλογή αυτή ενέχει εκτός από τη ροή του χρόνου, έναν ακόμα παράγοντα στάθμισης κατηγοριοποιώντας τα αγαθά ανάλογα με το κόστος πωληθέντων ή την αξία πώλησης. Γίνεται δηλαδή η παραδοχή, ότι ένα ακριβότερο αγαθό (πχ ATM) απαιτεί μεγαλύτερο κόστος για να επισκευαστεί ή να αντικατασταθεί απ' ότι ένα φθηνότερο αγαθό (πχ εκτυπωτής), λόγω διαφορετικού κόστους ανταλλακτικών και εργατωρών.

Κατά την επιμέτρηση του κόστους εγγυήσεων στην περίπτωση αυτή, με βάση τη λογική του ανωτέρω παραδείγματος, αθροίζονται οριζόντια το μηνιαίο σταθμισμένο κόστος πωληθέντων ή οι μηνιαίες σταθμισμένες πωλήσεις κατά περίπτωση, που αφορούν τη χρήση 2006, για κάθε κατηγορία ειδών ξεχωριστά. Η αναλογία του συνόλου των πραγματοποιημένων εξόδων επισκευής ή αντικατάστασης της περιόδου, για όλα τα είδη, στο συνολικό σταθμισμένο κόστος πωληθέντων ή τις συνολικά σταθμισμένες πωλήσεις

της χρήσεως 2006 για όλες τις κατηγορίες ειδών, θα έχει ως αποτέλεσμα το ποσοστό συμμετοχής των εξόδων στις μονάδες πωληθέντων. Δηλαδή θα προκύψει ένα ποσοστό που θα έχει τη χρήση του αναφερόμενου στο ανωτέρω παράδειγμα ποσοστού, 4,16%. Το ποσοστό αυτό, ακολούθως, θα εφαρμοστεί επί του συνολικά σταθμισμένου κόστους πωληθέντων ή τις συνολικά σταθμισμένες πωλήσεις της χρήσεως 2007, για όλες τις κατηγορίες ειδών, έτσι ώστε να προκύψει η σωρευμένη (απαιτούμενη) πρόβλεψη εγγυήσεων που θα πρέπει να απεικονίζεται στις οικονομικές καταστάσεις της οικονομικής μονάδας την 31.12.2007. Σημειώνεται ότι και αυτή η μέθοδος βασίζεται σε λογικές παραδοχές και μπορεί να αποτελέσει βάση προσδιορισμού της πρόβλεψης. Η διαχρονική όμως διακύμανση των αξιακών μεγεθών, και, κυρίως, οι συνθήκες που επιφέρουν τη διακύμανση αυτή, ενδεχομένως να μειώσουν την αξιοπιστία της μεθόδου.

Υπογραμμίζουμε εδώ την ανάγκη του ελέγχου σε κάθε περίπτωση, της λογικής συνέπειας του ύψους της υπολογισμένης πρόβλεψης, με την επιχειρηματική και λειτουργική πραγματικότητα. Σκοπός του συσχετισμού αυτού είναι να αποφευχθούν ακραίοι παραλογισμοί που ενδεχομένως προκύψουν από την δίχως κριτικό πνεύμα προσήλωση σε τεχνικές μεθόδους που το μαθηματικό τους αποτέλεσμα τυχόν απέχει από τον κανόνα της εύλογης αξίας.

ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ

Το ΔΛΠ 37 [ΔΛΠ37.45] αναφέρει ρητά πως όταν η επίδραση της διαχρονικής αξίας του χρήματος είναι ουσιώδης, το ποσό της πρόβλεψης πρέπει να είναι η παρούσα αξία της δαπάνης που αναμένεται να απαιτηθεί για το διακανονισμό της δέσμευσης. Το επιτόκιο προεξόφλησης, πρέπει να είναι ένα προ φόρου επιτόκιο, που αντανακλά τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς για την διαχρονική αξία του χρήματος και δεν πρέπει να αντανακλά κινδύνους για τους οποίους οι μελλοντικές εκτιμήσεις ταμιακών ροών έχουν ήδη προσαρμοστεί. Όταν χρησιμοποιείται η μέθοδος της προεξόφλησης, η κατά την αρχική καταχώρηση προεξοφλημένη λογιστική αξία μιας πρόβλεψης, θα πρέπει να αυξάνει σε κάθε περίοδο ώστε να αντανακλά την πάροδο του χρόνου, με ταυτόχρονη καταχώρηση της αύξησης ως χρηματοοικονομικού κόστους στα αποτελέσματα της περιόδου. Γίνεται αντιληπτό ότι η επίδραση της διαχρονικής αξίας του χρήματος, έχει εφαρμογή στα μεγέθη μακροπρόθεσμου διακανονισμού.

Για τις εγγυήσεις, ένας διαχωρισμός της υποχρέωσης σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο τμήμα (το τελευταίο θα απαιτούσε προεξόφληση) ενώ είναι θεωρητικά εφικτός, σε πρακτικούς όρους συντετάγεται ισχυρή υποκειμενική κρίση από την πλευρά της Διοίκησης της οικονομικής μονάδας, αφού η βλάβη του καλυπτόμενου από εγγύηση αγαθού μπορεί να προκύψει οποτεδήποτε μέσα στην παρεχόμενη περίοδο εγγύησης. Εάν η χορηγούμενη εγγύηση καλύπτει περίοδο μέχρι 12 μήνες τότε δεν τίθεται θέμα προεξόφλησης, αφού η υποχρέωση θεωρείται «τρέχουσα». Διαφορετικά, η οντότητα θα πρέπει να εξετάζει εάν υπάρχει ουσιώδης επίδραση της διαχρονικής αξίας του χρήματος και αν υπάρχει, θα πρέπει το μακροπρόθεσμο μέρος της υποχρέωσης να ανάγεται σε παρούσες αξίες την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων. Στην περίπτωση αυτή, μία εύλογη εκτίμηση από την πλευρά της διοίκησης θα πρέπει, ενδεχομένως, να βασίζεται σε στατιστική ανάλυση για τον πιθανό χρόνο επέλευσης σφάλματος, γεγονός που προϋποθέτει πολύπλοκα πληροφοριακά συστήματα.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Για κάθε περίπτωση πρόβλεψης, μια επιχείρηση θα πρέπει να γνωστοποιεί:

- τη λογιστική αξία της κατά την έναρξη και τη λήξη της περιόδου.

- πρόσθετες προβλέψεις που έγιναν στην περίοδο, συμπεριλαμβανομένων των αυξήσεων των ήδη σχηματισμένων προβλέψεων.
- τα ποσά που χρησιμοποιήθηκαν και μείωσαν την πρόβλεψη κατά τη διάρκεια της χρήσης.
- αχρησιμοποίητα ποσά που αναστράφηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου
- την αύξηση κατά τη διάρκεια της περιόδου στο προεξοφλημένο ποσό που προκύπτει από την πάροδο του χρόνου και την επίδραση κάθε μεταβολής στο προεξοφλητικό επιτόκιο (περίπτωση προεξόφλησης μακροπρόθεσμου τμήματος υποχρέωσης).
- μία σύντομη περιγραφή της φύσης της δέσμευσης, καθώς και το αναμενόμενο χρονοδιάγραμμα κάθε προκύπτουσας εκροής οικονομικών ωφελειών.
- μία ένδειξη των αβεβαιοτήτων σχετικά με το ποσό ή το χρονοδιάγραμμα των εκροών που αφορά η πρόβλεψη.
- το ποσό κάθε αναμενόμενης αποζημίωσης, δηλώνοντας το ποσό κάθε απαίτησης που έχει καταχωρηθεί γι' αυτή την αναμενόμενη αποζημίωση.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το ΔΛΠ 37, δεν απαιτείται η παράθεση συγκριτικών στοιχείων της προηγούμενης χρήσης.

Παράδειγμα γνωστοποίησης

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η επιχείρηση του παραδείγματός μας πρέπει στις οικονομικές καταστάσεις της 31.12.2007 να προχωρήσει σε γνωστοποίηση αναφορικά με τις εγγυήσεις που θα μπορούσε να έχει την εξής μορφή:

Η Εταιρεία προσφέρει εγγύηση αποκατάστασης κατασκευαστικών ελαττωμάτων για τους φορητούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές, διάρκειας 12 μηνών. Το κόστος των εγγυήσεων αυτών αναγνωρίζεται σε βάρος των αποτελεσμάτων, την περίοδο εντός της οποίας αναγνωρίζονται και οι πωλήσεις των αγαθών που καλύπτονται από εγγύηση. Η Εταιρεία υπολογίζει το μελλοντικό κόστος των εγγυήσεων αυτών, σχηματίζοντας πρόβλεψη, βασιζόμενη σε ιστορικά στοιχεία πωλήσεων, σταθμισμένα σε χρονική βάση, καθώς και στα πραγματοποιημένα ιστορικά κόστη των εγγυήσεων. Το συνολικό κόστος των εγγυήσεων (πραγματοποιημένο και μελλοντικό), αποτελεί στοιχείο του κόστους πωληθέντων. Συγκεκριμένα, οι προβλέψεις εγγυήσεων των φορητών ηλεκτρονικών υπολογιστών, αναλύονται ως εξής:

	<u>Αξία σε €</u>
Πρόβλεψη εγγυήσεων στην αρχή της περιόδου	162
Χρησιμοποιηθείσα πρόβλεψη	(160)
Σχηματισμός πρόβλεψης	<u>166</u>
Πρόβλεψη εγγυήσεων στο τέλος της περιόδου	<u><u>168</u></u>

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το συγκεκριμένο άρθρο προσεγγίζει, από την πλευρά των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, τη λογιστική των προβλέψεων εγγυήσεων. Εντούτοις, η προσπάθεια που έγινε αναφέρεται, κυρίως, σε επιχειρήσεις που δεν έχουν τη δυνατότητα, λόγω περιορισμένης επάρκειας των χρησιμοποιούμενων πληροφοριακών συστημάτων, να πραγματοποιούν στατιστική ανάλυση των σφαλμάτων που εμφανίζονται στα καλυπτόμενα από εγγύηση είδη (συχνότητα εμφάνισης, μέγεθος σφάλματος κλπ.). Περισσότερο, αποτελεί μία πρακτική προσέγγιση στο συγκεκριμένο θέμα, δίνοντας λύση σε μία λογική βάση που μπορεί, αν ακολουθείται συστηματικά, να θεωρείται αξιόπιστη.